

Kép és kultusz

KÖNYVKRITIKA - KÖVETÉSI TÁVOLSÁG - LXII. évfolyam, 26. szám, 2018. június 29.

Krasznahorkai László-Ornan Rotem: A Manhattan-terv. Magvető Könyvkiadó, Budapest, 2018, 92 oldal, 6499 Ft

A képek történetében megfigyelhető kultusz nem csupán gyakori témája, de éltető közege is Krasznahorkai nyelvi művészetének. Hiszen a jelentős életművel rendelkező író jellegzetes külső tulajdonságai (hosszú haj, szakáll, kék szem, kalap, fekete öltöny...) valamiféle ikonikus-mitikus állandóként kísérik, vagy ha tetszik, keretezik a szövegekre vonatkozó (arányos) tiszteletet, olykor (aránytalan) imádatot. Mi több, a Krasznahorkai-kultusz tárgya sokszor nem is annyira a szöveg (poétikai minősége) lesz, mint inkább a szerző (ikonikus alakja). Könnyen visszájára fordulhat hát az irodalmár Roland Barthes egykori fordulata, amennyiben a szerző metaforikus halála helyett nem ritkán immár a szöveg szimbolikus halálát tapasztaljuk. Amit ma sem hívna másként az Ady-kultuszt ostromozó Kosztolányi, mint ahogyan 1929-es vitairatának címében nevezte: „az írástudatlanok árulása”. Az írástudók felelőssége manapság pedig az volna, hogy a látványos vizuális túlkínálat közepette is inkább arra figyeljenek, ami a lényeg: a szövegre. Vagy, miként esetünkben, azaz a szépíró Krasznahorkai és a fényképész Ornan Rotem közös vállalkozása esetében: a szöveg és a szöveget kísérő képek kapcsolatára. Már csak azért is, mivel volt erre példa korábban Krasznahorkai pályáján, a festő Max Neumannal közösen jegyzett könyv, a 2010-es *ÁllatVanBent* formájában.